

כתובות לט

ר' עקיבא במשנה	ר' עקיבא בברייתא
יש לה קנס וקנסה לעצמה	יש לה קנס וקנסה לאביה
<p>הסבר</p> <p>בשלמא ר"ע דמתני', לא אתיא ג"ש ומפקא ליה לקרא מפשטיה לגמרי, "אשר לא אורשה" = אם נתארסה הולך אליה ולא לאביה</p>	<p>קושי: אלא לר"ע דברייתא, אתיא גזירה שוה ומפקא מפשטיה לגמרי?</p> <p>תירוץ: אמר רב נחמן בר יצחק: קרי ביה אשר לא ארוסה (עכשיו)</p> <p>קושי: אין שום חידוש בזה כי ארוסה בת סקילה היא! ואם כן ברור שלא משלמים קנס משום קים ליה בדרבה מיניה</p> <p>תירוץ: ס"ד אמינא, הואיל וחידוש הוא שחידשה תורה בקנס, אף על גב דמיקטיל – משלם</p> <p>קושי: ולרבה, דאמר: חידוש הוא שחידשה תורה בקנס, אף על גב דמיקטיל - משלם, מאי איכא למימר?</p> <p>תירוץ: סבר לה כרבי עקיבא דמתניתין</p>

תנו רבנן: **קנסה למי? לאביה; ויש אומרים: לעצמה.**

קושי: לעצמה אמאי?

תירוץ: אמר רב חסדא: הכא בנערה שנתארסה ונתגרשה עסקינן, וקמיפלגי בפלוגתא דר"ע דמתניתין ורבי עקיבא דברייתא.

דין של אביי: בא עליה ומתה - פטור, שנאמר: (דברים כ"ב) **ותן זאכ' הנערה** - ולא לאבי מתה.

שאלת רבא: מלתא דפשיטא ליה לאביי מיבעיא ליה לרבא, דבעי רבא:

הבנה ראשונה	יש בגר בקבר?	או אין בגר בקבר?
הבנה שנייה	ודבנה הוי?	ודאביה הוי?
ניסוחו של מר בר רב אשי	מיתה עושה בגרות?	אין מיתה עושה בגרות?

קושי על השאלה (על ההבנה הראשונה - האופציה שהקנס הולך לבנה): ומי מעברא? והתני רב ביבי קמיה דרב נחמן: **שלוש נשים משמשות כמון, אלו הן: קטנה, ומעוברת, ומניקה; קטנה - שמא תתעבר ותמות, מעוברת - שמא תעשה עוברת סנדל, מניקה - שמא תגמול את בנה; ואיזוהי קטנה? מבת אחת עשרה שנה ויום אחד עד שתים עשרה שנה ויום אחד, פחות מיכן ויתר על כן - משמשת כדרכה והולכת, דברי ר"מ; וחכמים אומרים: אחת זו ואחת זו משמשת כדרכה והולכת, ומן השמים ירחמו, משום שנאמר:**

שומר פתאים ה'!

הצעה לתירוץ ודחייתו: וכי תימא, דאיעברא כשהיא נערה ואולידה כשהיא נערה, ובשיתא ירחי מי קא ילדה? והאמר שמואל: אין בין נערות לבגרות אלא ששה חדשים! וכי תימא בציר הוא דליכא, הא טפי איכא, הא אלא קאמר!

הבנה אחרת של השאלה: אלא הכי קמיבעיא ליה: יש בגר בקבר ופקע אב, או דלמא אין בגר בקבר ולא פקע אב?

ניסוח קצת שונה בשאלה זו: מר בר רב אשי בעי לה הכי: מיתה עושה בגרות, או אין עושה בגרות? תיקו.

שאלה: בעי מיניה רבא מאביי: בא עליה ונתארסה, מהו?

תשובה: א"ל: מי כתיב **ותן זאכ' הנערה אשר לא ארוסה?** דברים פרק כב

(כח) **כי ימצא איש נער בתולה אשר לא ארשה ותפשוה ושכב עמה ונמצאו:**
(כט) **ונתן האיש השכב עמה לאבי הנער חמשים קסף ולו תהיה לאשה תחת אשר ענה לא יוכל שלחה כל ימיו:**

קושי: ולטעמיה, הא דתניא: **בא עליה ונשאת - לעצמה**, מי כתיב **ותן זאכ' הנערה אשר לא נשאה?**
תירוץ: הכי השתא, התם הואיל ובגרות מוציאה מרשות אב, ונישואין מוציאין מרשות אב, מה בגרות בא עליה ובגרה - לעצמה, אף נישואין בא עליה ונשאת - לעצמה, אלא אירוסין מי קא מפקי מרשותא דאב לגמרי? הא תנן: **נערה המאורסה - אביה ובעלה מפירין לה נדריה.**

האונס	המפתה
נותן את הצער	אינו נותן את הצער
נותן מיד	לכשיוציא
שותה בעציצו	אם רצה להוציא - מוציא

צער

שאלה: צער דמאי?

הדעה	הקושי
צער שחבטה על גבי קרקע	מתקיף לה רבי זירא: אלא מעתה, חבטה על גבי שיראין, הכי נמי דפטור? וכי תימא הכי נמי, והתניא, ר' שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: אונס אינו משלם את הצער, מפני שסופה להצטער תחת בעלה. אמרו לו: אינו דומה נבעלת באונס לנבעלת ברצון!
צער של פיסוק הרגלים, וכן הוא אומר: (יחזקאל ט"ז) ותפסק את רגליך לכל עוכר	אי הכי, מפותה נמי! <u>תירוץ</u> : משל דמפותה, למה הדבר דומה? לאדם שאמר לחבירו קרע שיראין שלי והפטר. <u>קושי על התירוץ</u> : שלי? דאבוה נינהו! <u>תירוץ</u> : פקחות שבהן אומרות מפותה אין לה צער <u>קושי</u> : והא קא חזינן דאית לה! <u>תירוץ</u> : זה לא צער של ממש (3 מימרות שמוכחים זאת - אמר אביי, אמרה לי אם: כמיא חמימי על רישיה דקרחא. רבא אמר, אמרה לי בת רב חסדא: כי ריבדא דכוסילתא. רב פפא אמר, אמרה לי בת אבא סוראה: כי נהמא אקושא בחינכי.)

האונס נותן מיד, המפתה לכשיוציא וכו'.

קושי: לכשיוציא, אשתו היא? (הוא טרם התחתן איתה – מה פתאום מדברים על גט?)
תירוץ: אמר אביי, אימא: לכשלא יכנוס.

חיזוק: תניא נמי הכי: אף על פי שאמרו המפתה נותן לכשלא יכנוס, בושט ופגם נותן מיד; ואחד האונס ואחד המפתה, בין היא ובין אביה יכולין לעכב.

קושי על דברי הסיפא של הברייתא: בשלמא מפותה, כתיב: (שמות כ"ב) אס מאן מאן אכיה,

אין לי אלא אביה, היא עצמה מנין? תלמוד לומר: מאן מכל מקום;

אלא אונס, בשלמא איהי, כתיב: ואו תהיה - מדעתה, אלא אביה מנלן?

הדעה	אביי	רבא
	שלא יהא חוטא נשכר	קל וחומר, ומה מפתה שלא עבר אלא על דעת אביה בלבד, בין היא ובין אביה יכולין לעכב, אונס שעבר על דעת אביה ועל דעת עצמה - לא כל שכן
למה לא הסכים עם הדעה השנייה?	מפתה דאיהו מצי מעכב - אביה נמי מצי מעכב, אונס דאיהו לא מצי מעכב - אביה נמי לא מצי מעכב.	כיון דקא משלם קנס - לאו חוטא נשכר הוא;